

Pöytäkirja

7.6.2024

 VN/36476/2023
 VN/36476/2023-VM-29

Valtionavustustoiminnan yhteiskehittämisen ja yhteisten valtionavustuspalvelujen strategisen ohjaamisen yhteistyöryhmän kokous 03/2024

Aika	Keskiviikko 5.6.2024 klo 13.30–15.30
Paikka	Teams
Jäsenet	Vesa Lipponen, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja Tuula Lybeck, valtiovarainministeriö, varapuheenjohtaja Mari Näätsaari, Valtiokonttori Altti Iiskola, liikenne- ja viestintäministeriö Tuija Laukkanen (Matti Hyytisen sijainen), maa- ja metsätalousministeriö Mikko Lehtonen, oikeusministeriö Tiina Kuoppa, opetus- ja kulttuuriministeriö Petri Saarukka, puolustusministeriö Johanna Herrala, sisäministeriö Lassi Kauttonen, sosiaali- ja terveysministeriö Jenni Hyvärinen, työ- ja elinkeinoministeriö Ramses Malaty, ulkoministeriö Piirita Sirvio, valtioneuvoston kanslia Merja Salmi, valtiovarainministeriö (poistui noin klo 14.10) Tiina Kotonen-Pekkanen, ympäristöministeriö (poistui noin klo 15)
Pysyvät asiantuntijat	Pauliina Smolander, KEHA-keskus (poistui noin klo 15) Juha Pulkkinen, Innovaatiorahoituskeskus Business Finland Virpi Myllykoski, Ruokavirasto Hanna Heinonen, STEA (poistui noin klo 15) Liisa Huovinen, Suomen Akatemia
Kutsutut asiantuntijat	Niko Ijäs, valtiovarainministeriö, asiakohta 4 Esko Kaarlonen, Valtiokonttori, asiakohta 5 Heidi Pursiainen, Valtiokonttori, asiakohta 6
Sihteeri	Leena Rantala, valtiovarainministeriö

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Valtiovarainministeriö

 PL 28
 00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

 Snellmaninkatu 1 A
 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

 0295 16001
 +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

kirjaamo.vm@gov.fi

Pöytäkirja

1 Kokouksen avaaminen ja läsnäolijoiden toteaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen, ja todettiin läsnäolijat.

Todettiin työryhmälle tiedoksi valtiovarainministeriön päätös käyttö- ja kirjausoikeudesta Valtiokonttorille yhteisten valtionavustuspalvelujen käyttöönottojen laajentamiseen ja kehitystyön vauhdittamiseen. Kyse on Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin ja Suomen Akatemian käyttöönottoihin sekä automaation ja tekoälyn hyödyntämiseen liittyvästä erillisrahoituksesta, joka on tarkoitus hankkeistaa, ja hankkeelle suunnitellaan mm. oma ohjausrakenne.

2 Esityslistan hyväksyminen

Päätös: Työryhmä hyväksyi 29.5.2024 päivätyn esityslistan kokouksen työjärjestykseksi.

3 Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Päätös: Työryhmä hyväksyi edellisen kokouksen (02/2024) pöytäkirjan.

4 Yleiskeskustelu valtionavustuslain kehittämisestä

Leena Rantala esitteli työryhmälle koonnin VA-hankkeen aikana esillä olleista valtionavustuslain kehittämistarpeista ja ehdotuksista. VM:n budjettiosastolla oli valmistelussa harmaan talouden ehkäisyyn liittyviä säännöksiä ja pohdinnassa mm. viittausäännös pakotelainsäädäntöön. VA-hankkeen järjestö-, kunta-, tutkimus- ja yritysjaostojen raporteissa tuotiin esiin useita lain kehittämistarpeita. Lisäksi hankkeessa pohdittuja kehittämistarpeita ovat esim. hakijoiden velvoite sähköiseen asiointiin ja tiedoksiantoon, valtionapuviranomaisten velvoite yhteisten palvelujen käyttöön, valtiovarainministeriön ohjaustehtävien sääntely sekä valtionavustuksen edelleen välittämistä koskevan säännöksen (7 §:n 3 mom.) ja vaikutusten arviointia koskevan pykälän (36 §) täsmentäminen.

Työryhmän keskustelussa esiin nousseet asiat

Todettiin, että valtionavustuslain kehittäminen on ollut esillä jo pidempään ja esille nostetut tarpeet ovat oikeansuuntaisia ja relevantteja. Myös vuoden 2015 valtionavustustyöryhmän ehdotukset on hyvä ottaa huomioon.

Ehdotusten priorisointi on tärkeää, ja valmisteluun tarvitaan resursseja. On myös tärkeää arvioida, missä asioissa lain uudistaminen on tarpeen ja milloin tarvitaan toimintatapojen kehittämistä. Valtionavustuslain luonne yleislakina on niin ikään otettava huomioon.

Kannatettavina ehdotuksina mainittiin lain asetuksenantovaltuuden (8 §) kattavuuden varmistaminen; järjestöjen varainhankinnan avustamisen kehittäminen kilpailuvaikutukset huomioon ottaen; valvontaan liittyvä avustuksen myöntämisen ja maksamistehtävien eriyttäminen; myöntämisen ja maksamisen esteiden sääntely (ml. maksamisen esteet tuotos- ja tulospäätöksissä) sekä edelleen välittämistä koskevan sääntelyn täsmentäminen.

Lisäksi tuotiin esiin seuraavia lain kehittämistarpeita: alkuperäisen päätöksen muutoksia ja avustuksen maksamista koskevien päätösten sisältövaatimukset ja toimivalta ko. päätösten tekemiseen; maksatuksen keskeytys- ja lopettamisperusteiden erojen selventäminen; budjetointiperusteiden vaikutus maksamismenettelyyn; tulorekisterin hyödyntäminen palkka- ja etuusperusteisissa valtionavustuksissa suoraan valtionavustuslain nojalla.

Lakihankkeen aikataulusta, sisällöstä ja laajuudesta sekä sidosryhmien huomioon ottamisesta valmistelussa toivottiin lisätietoja.

Esitys: Työryhmä merkitsi tiedoksi esittelyn ja käydyn keskustelun.

5 VA-arkkitehtuuri ja Valtiokonttorin alusta-arkkitehtuurimalli

Valtiokonttorin tietohallinnon pääarkkitehti Esko Kaarlonen kertoi Valtiokonttorin alusta-arkkitehtuurimallista ja valtionavustuspalveluista yhteisellä alustalla. Valtionavustuspalveluissa hyödynnetään Valtiokonttorin yhteistä pilvialustaa. Teknologia-alustalla on käytössä mm. Microsoft365, PowerBI ja tekoälysovelluksia. Lisäksi käytössä on integraatioalusta, Valtiokonttorin omat mikropalvelut ja valtion mikropalvelut (mm. Suomi.fi-tunnistus ja -viestit). Tietojen jakamisen alustana toimii verkkopalvelu ja -sivusto Tutkihallintoa.

Työryhmän keskustelussa esiin nousseet asiat

Todettiin, että tekoälysovellusten käytössä tulee ottaa huomioon sovellusten käyttöä koskevat määräykset, esimerkiksi valtioneuvostoa koskevat määräykset. Valtiokonttori on toteuttanut tekoälykokeiluja, joiden kokemuksista voitaisiin kertoa seuraavassa kokouksessa.

Kysyttiin valtionavustuspalvelujen ja niiden alustan kyvykkyyksistä vastaanottaa tietoa ja kytkeytyä muihin järjestelmiin. Integraatioalusta mahdollistaa esimerkiksi API-rajapinnan kautta tietojen vastaanottamisen. Myös esimerkiksi palveluväylää on mahdollista hyödyntää. Näissä kysymyksissä pulmat liittyvät enemmän valtionavustusprosessiin ja valtionavustuksiin liittyviin tietomalleihin.

Tuotiin esiin, että nykyinen VAHVA-integraation puute valtionavustuspalveluissa aiheuttaa manuaalisen työvaiheen. Vaihtoehtona voitaisiin pohtia esimerkiksi integraatioalustan hyödyntämistä.

Päätös: Työryhmä merkitsi tiedoksi esittelyn ja käydyn keskustelun.

6 Vaikuttavuuden raportoinnin kehittäminen

Heidi Pursiainen kertoi vaikuttavuuden raportoinnin kehittämisestä Valtiokonttorin valtionavustuspalveluissa. Lähtökohtana on valtionavustustoiminnan sanaston mukainen vaikuttavuuden määritelmä: vaikuttavuus on valtionavustustoimintaan liittyvä ominaisuus, josta seuraa vaikutuksia, ml. yhteiskunnallisia vaikutuksia. Kehittämistyössä yhdenmukaistetaan käytänteitä ja lisätään läpinäkyvyyttä. Vuoden 2024 alkupuoliskolla on tehty hakuilmoituksiin, haku- ja raportointilomakkeisiin ja niiden arviointiin liittyvää kehittämistä ja toiminnallista määrittelyä. Myöhemmin vuoden 2024 aikana kehittämistyö viedään järjestelmätuotantoon. Lisäksi suunnitelmassa on kehittää vaikuttavuustiedon jakamisen ja hyödyntämisen tapoja.

Työryhmän keskustelussa esiin nousseet asiat

Todettiin, että vaikuttavuuden raportoinnin kehittäminen liittyy myös valtionavustuslain 36 §:n kehittämistarpeisiin. Valtiokonttorin kehittämistyössä olisi hyvä vielä täsmentää vaikuttavuustiedon käyttötappauksia sekä myöntäjien ja saajien rooleja ja yhteistyötä vaikuttavuuden raportoinnissa.

Kysyttiin, mitä toimia hallinnonaloilta tarvittaisiin vaikuttavuuden raportoinnin kehittämisen edistämiseksi ottaen huomioon, että vaikutusten arvioinnissa on esim. kypsyysarviointien perusteella paljon kehitettävää viranomaisissa. Todettiin, että tärkeää on sitoutuminen edistämään vaikuttavaa valtionavustustoimintaa.

Päätös: Työryhmä merkitsi tiedoksi esittelyn ja käydyn keskustelun.

7 Valtiokonttorin tilannekatsaus

Mari Näätsaari kertoi yhteisten palvelujen kehittämisen ja käyttöönottojen etenemisen tilanteesta. Käyttöönottoja on paljon käynnissä. Valmennukset jatkuvat syksyllä ja myös uusia koulutuksia järjestetään. Toiminnallisuuksista esimerkiksi lausuntotyökalu on valmistumassa. Migraatiota pilotoidaan Museoviraston kanssa. Talouteen liittyviä erityiskysymyksiä on runsaasti esillä. Road mapilla olevien toiminnallisuuksien lisäksi toteutetaan mahdollisuuksien mukaan ns. jatkokehitystikettejä. Uuden järjestelmätoimittajan perehdyttäminen tapahtuu syyskuussa. Jatkossa tietojärjestelmäkehitystiimi on nykyistä pienempi. Kehittämistyössä ei ole tällä hetkellä suuria riskejä; suurimmat riskit ovat yleisiä toiminnan riskejä, eivät teknisiä. VM ja VK suunnittelevat yhdessä eri toimijoiden koollekutsumista vaikuttavuusasioissa.

Työryhmän keskustelussa esiin nousseet asiat

Todettiin, että alkuvuonna on saatu tarvittavia ja tärkeitä toiminnallisuuksia (esim. valtuudet) eteenpäin ja suunta on oikea. Toisaalta tekemistä on vielä paljon ja toiminnallisuuksissa on jatkokehittävää, kun intressinä on siirtyä yhteisten palvelujen maksimaaliseen käyttöön. Tuotiin esiin, että tuottavuusmäärärahan saaminen korostaa siitä, että kehittämistyötä on saatava vauhditettua.

Päätös: Työryhmä merkitsi tiedoksi Valtiokonttorin tilannekatsauksen ja siitä käydyn keskustelun.

8 Muut asiat

Tuula Lybeck totesi työryhmälle tiedoksi hallituksen kehysriihen valtionavustusasiat. Niihin sisältyvä valtionavustuskäytänteiden kehittäminen liittyy VA-työryhmässä esillä olleisiin aloitteentekomahdollisuuksiin käytänteiden yhdenmukaistamiseksi. Aloite ja erillistä alaryhmätyöskentelyä voisi liittyä esimerkiksi monivuotisiin yleisavustuksiin.

Keskustelussa todettiin, että valtionavustuskäytänteiden kehittämistä voitaisiin viedä eteenpäin juuri VA-yhteistyöryhmän kautta. Tuotiin myös esille, että hyötyjä saadaan yhteisten valtionavustuspalvelujen maksimaalisesta tai täysimääräisestä käytöstä.

9 Seuraava kokous

VA-yhteistyöryhmän seuraava kokous on **12.9.2024 klo 12-14**.

Syksyn muut kokoukset: 29.10. klo 13-15 ja 26.11. klo 13-15.

10 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.30.

Liitteet

Liite 1 Kokouksen 02/2024 pöytäkirja
Liite 2 Valtionavustuslain kehittämistarpeista
Liite 3 Valtionavustukset Valtiokonttorin yhteisellä alustalla
Liite 4 Vaikuttavuuden raportoinnin kehittäminen
Liite 5 Valtiokonttorin tilannekatsaus 03_2024
Liite 6. Kehysriihen valtionavustusasiat

Jakelu

Työryhmän jäsenet ja pysyvät asiantuntijat